

TEMAT 3. WYKRYWANIE ZAGROŻEŃ, OGŁASZANIE SYGNAŁÓW ALARMOWYCH I KOMUNIKATÓW OSTRZEGAWCZYCH ORAZ ZASADY POSTĘPOWANIA PO ICH OGŁOSZENIU

Jednym z ważniejszych zadań obrony cywilnej, mającym decydujący wpływ na efektywność prowadzonej akcji ratowniczej i udzielenie pomocy poszkodowanej ludności w wypadku zagrożeń czasu pokoju i wojny jest **wykrywanie zagrożeń oraz ostrzeganie i alarmowanie**, które polega na:

- a) uzyskaniu informacji o zbliżaniu się lub stwierdzeniu faktu zaistnienia na określonym terenie niebezpieczeństwa dla zdrowia i życia ludzi związanego ze stosowaniem środków rażenia, wystąpienia klęsk żywiołowych, awarii obiektów technicznych, skażeń chemicznych (toksycznymi lub bojowymi środkami trującymi), promieniotwórczych (reaktorów jądrowych, broni jądrowej), zakażeń biologicznych, powodzi i pożarów lub innych podobnych zdarzeń;
- b) określaniu rodzaju, miejsca, skali i skutków zaistniałych zagrożeń oraz oznaczaniu stref niebezpiecznych;
- c) ostrzeganiu i alarmowaniu ludności o zbliżającym się niebezpieczeństwie oraz informowaniu o zalecanych zasadach postępowania (zachowania się) obywateli w określonej sytuacji.

W przypadku wprowadzenia stanu nadzwyczajny (stan wojenny, stan wyjątkowy, stan klęski żywiołowej), a w szczególności stanu klęski żywiołowej, **w celu zapobieżenia skutkom katastrofy naturalnej, awarii technicznej** mogących spowodować wystąpienie **skażeń chemicznych, biologicznych lub promieniotwórczych** funkcjonuje lub jest uruchamiany **Krajowy System Wykrywania Skażeń i Alarmowania**, nad którym nadzór i funkcje koordynacyjne sprawuje Minister Obrony Narodowej przy pomocy centrum dyspozycyjnego, którego rolę pełni Centralny Ośrodek Analizy Skażeń Sił Zbrojnych.

Stan klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62 poz. 558 z 2002 r. z późn. zm.) może być wprowadzony w drodze rozporządzenia Rady Ministrów z własnej inicjatywy lub na wniosek wojewody na okres nie dłuższy niż 30 dni dla zapobieżenia skutkom **katastrof naturalnych** lub **awarii technicznych** noszących znamiona klęski żywiołowej oraz w celu ich usunięcia.

Klęska żywiołowa - to katastrofa naturalna lub awaria techniczna, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu **dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach** albo **środowisku na znacznych obszarach**, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu **nadzwyczajnych środków**, we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji **działających pod jednolitym kierownictwem**.

Katastrofa naturalna - to zdarzenie związane z działaniem sił natury, w szczególności wyładowania atmosferyczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur, osuwiska ziemi, pożary, susze, powodzie, zjawiska lodowe na rzekach oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, masowe występowanie szkodników, chorób roślin lub zwierząt albo chorób zakaźnych ludzi albo też działanie innego żywiołu.

Awaria techniczna - to gwałtowne, nieprzewidziane **uszkodzenie** lub **zniszczenie obiektu budowlanego, urządzenia technicznego lub systemu urządzeń technicznych** powodujące przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości.

Katastrofą naturalną lub awarią techniczną **może być również zdarzenie wywołane działaniem terrorystycznym**.

W skład **Krajowego Systemu Wykrywania Skazań i Alarmowania** wchodzi:

- 1) **systemy wykrywania i alarmowania o skażeniach:**
 - a) system wykrywania **skazań Sił Zbrojnych RP** – nadzorowany przez MON;
 - b) sieci i systemy **nadzoru epidemiologicznego i kontroli chorób zakaźnych** nad zagrożeniami zdrowia lub życia dużych grup ludności – nadzorowane przez ministra właściwego do spraw zdrowia;
 - c) system stacji wczesnego **wykrywania skazań promieniotwórczych** – których działanie koordynuje Prezes Państwowej Agencji Atomistyki;
 - d) nadzorowane przez wojewodów wojewódzkie **systemy wykrywania i alarmowania** oraz wojewódzkie **systemy wczesnego ostrzegania o zagrożeniach**;
- 2) **organy i jednostki organizacyjne dokonujące analizy i oceny sytuacji skazań** oraz dokonujące opracowania, ogłaszania i wprowadzania działań interwencyjnych.

Systemy wchodzące w skład Krajowego Systemu Wykrywania Skazań i Alarmowania zapewniają w szczególności:

- a) monitorowanie, wykrywanie i rozpoznawanie skazań umożliwiające natychmiastowe **stwierdzenie wzrostu poziomu skazań** w oparciu o standardy i normy krajowe;
- b) opracowywanie ocen eksperckich stanu zagrożenia skażeniami i przygotowywanie zaleceń postępowania ochronnego;
- c) uruchamianie systemów wykrywania i alarmowania o skażeniach ludności oraz uruchamianie działań interwencyjnych;
- d) ostrzeganie i alarmowanie ludności o skażeniach (sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze – tabela 1 **mogą być wykorzystywane wyłącznie w sytuacji rzeczywistego zagrożenia**).

W czasie stanu klęski żywiołowej **działaniami** prowadzonymi **w celu zapobieżenia** skutkom klęski żywiołowej **lub ich usunięcia kierują organy władzy publicznej** (wójt, burmistrz, prezydent, starosta, wojewoda) działając w dotychczasowych strukturach w państwie i w ramach przysługujących im kompetencji, **z zastrzeżeniem przepisów ustawy o stanie klęski żywiołowej** (np. zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela podanych w drodze zarządzenia, rozporządzenia, decyzji).

Decyzje o wprowadzeniu lub ogłoszenia **sygnału** lub **komunikatu ostrzegawczego**, a także o ich odwołaniu podejmuje właściwy terytorialnie organ administracji publicznej (Prezydent. M. Krakowa, wojewoda małopolski) przy wykorzystaniu preferencyjnego przekazu informacji przy pomocy technicznych środków łączności utrzymywanych w warunkach pokoju i w stanach nadzwyczajnych.

Redaktorzy naczelni dzienników oraz nadawcy programów radiowych i telewizyjnych **są zobowiązani do nieodpłatnego, niezwłocznego publikowania lub zamieszczania komunikatów** wojewodów, starostów, wójtów (burmistrzów, prezydentów) **związanych z działaniami w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia**.

Alarmowanie – działania mające na celu **natychmiastowe przekazanie sygnału** alarmu do właściwych terytorialnie władz, służb i **ludności na danym terenie** informującego o zagrożeniu skażeniem, skażeniu lub innym zakażeniu **wymagającym natychmiastowego działania**.

Ostrzeganie – działania mające na celu przekazywanie **komunikatów i informacji uprzedzających o prawdopodobnych zagrożeniach** i zalecających podjęcie działań zabezpieczających i ochronnych oraz instruujące o sposobach wykonania takich działań.

RODZAJE ALARMÓW, SYGNAŁY ALARMOWE

Lp.	Rodzaj alarmu	Sposób ogłoszenia alarmów		
		akustyczny system alarmowy	środki masowego przekazu	wizualny sygnał alarmowy
1	Ogłoszenie alarmu	Sygnał akustyczny – modulowany dźwięk syreny w okresie trzech minut	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Uwaga! ogłaszam alarm (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.) dla	Znak żółty w kształcie trójkąta lub w uzasadnionych przypadkach innej figury geometrycznej
2	Odwołanie alarmu	Sygnał akustyczny – ciągły dźwięk syreny w okresie trzech minut	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Odwołuję alarm (podać przyczynę, rodzaj alarmu itp.) dla	

KOMUNIKATY OSTRZEGAWCZE

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		akustyczny system alarmowy	środki masowego przekazu	akustyczny system alarmowy	środki masowego przekazu
1	Upředzenie o zagrożeniu skażeniami		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Osoby znajdujące się na terenie około godz. min. może nastąpić skażenie (podać rodzaj skażenia) w kierunku (podać kierunek)		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Odwołuję upředzenie o zagrożeniu (podać rodzaj skażenia) dla
2	Upředzenie o zagrożeniu zakażeniami		Formę i treść komunikatu upředzenia o zagrożeniu zakażeniami ustalają organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Odwołuję upředzenie o zagrożeniu (podać rodzaj zakażenia) dla
3	Upředzenie o klęskach żywiołowych i zagrożeniu środowiska		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Informacja o zagrożeniu i sposobie postępowania mieszkańców (podać rodzaj zagrożenia, spodziewany czas wystąpienia i wytyczne dla mieszkańców)		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: Uwaga! Uwaga! Odwołuję upředzenie o zagrożeniu (podać rodzaj klęski) dla

Rodzaje alarmów, treść komunikatów ostrzegawczych, sygnałów alarmowych stan osobowy Uczelni powinien znać i w razie ogłoszenia umieć się zachować, gdyż zostały one ogłoszone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7.01.2013 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach (Dz. U. z 2013 r. poz. 96).

Za sprawną obsługę administracyjną, techniczną i porządkową, tj. sprawność techniczną urządzeń do ostrzegania i alarmowania stanu osobowego oraz terminowe przekazywanie sygnałów i komunikatów ostrzegawczych **odpowiedzialni są kierownicy jednostek organizacyjnych** Uczelni.

W celu zapewnienia sprawnego obiegu informacji o zbliżaniu się lub stwierdzenia faktu zaistnienia na terenie Uczelni niebezpieczeństwa dla zdrowia lub życia pracowników i studentów, zorganizowany jest system przekazywania informacji i sygnałów alarmowych od Kierownictwa Uczelni do jednostek organizacyjnych (Wydziałów, jednostek pozawydziałowych) **stanowiących punkty alarmowania**.

Punkty alarmowania jednostek organizacyjnych **zorganizowane na bazie:**

- Biur Administracyjnych Wydziałów, Sekcji Administracyjnych - w czasie godzin pracy,
- Dyżurnych Służb Dozoru obiektów (portierni, recepcji) - po godzinach pracy

przekazują otrzymane komunikaty ostrzegawcze i wewnętrzne sygnały alarmowe (Tabela 2) do poszczególnych, zagrożonych komórek jednostki organizacyjnej za pośrednictwem dostępnych środków łączności:

- telefonów;
- syren ręcznych;
- dzwonek wewnątrznych;
- urządzeń głośnomówiących.

OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA OSTRZEGANIE I ALARMOWANIE

PUNKT ALARMOWANIA Nr (jednostki organizacyjnej AGH)

1. BIURO (SEKCJA) ADMINISTRACYJNE – w godzinach pracy
.....
2. SŁUŻBA DOZORU OBIEKTU – po godzinach pracy
.....

RODZAJ ALARMU	SPOSÓB OGŁASZANIA ALARMU PRZY POMOCY:			ZASADY POSTĘPOWANIA PO USŁYSZENIU ALARMU
	SYRENY	ROZGŁOŚNI RADIOWEJ, STACJI TELEWIZYJNEJ	DZWONKÓW WEWNĘTRZNYCH	
EWAKUACJA PRACOWNIKÓW I STUDENTÓW Z OBIEKTU: w przypadku zagrożenia: - pożarem, - aktem terrorystycznym, - skażeniami	Dźwięk ciągły 3 x 10 sekund	GŁOSEM lub URZĄDZENIEM GŁOŚNOMÓWIĄCYM: UWAGA, UWAGA PRZERWAĆ ZAJĘCIA ZARZĄDZAM EWAKUACJĘ PRACOWNIKÓW I STUDENTÓW Z OBIEKTU DO REJONU EWAKUCJI Sygnał zostanie powtórzony trzykrotnie	3 x 10 sekund	Po usłyszeniu sygnału: - przekazać sygnał współpracownikom do innych pomieszczeń, - wyłączyć pracujące urządzenia elektryczne, komputery, - zabezpieczyć i opuścić pomieszczenia, - drogą ewakuacyjną udać się do rejonu ewakuacji, - sprawdzić opuszczenie pomieszczeń, - wykonywać polecenia organów kierujących akcją ratunkową (PSP, OC, kierownictwa jednostki organizacyjnej)

UWAGA:

W przypadku zagrożenia: SKAŻENIAMI TOKSYCZNYMI ŚRODKAMI PRZEMYSŁOWYMI, SUBSTANCJAMI PROMIENIOTWÓRCZYMI, ZAKAZENIAMI ŚRODKAMI BIOLOGICZNYMI, POWODZIĄ, należy WŁĄCZYĆ odbiorniki radiowe i telewizyjne na program regionalny oraz STOSOWAĆ SIĘ do treści komunikatów nadawanych przez obronę cywilną.

Wskazówki dla stanu osobowego w przypadku wystąpienia skażeń:a) **chemicznych** (toksyczne środki przemysłowe):

- zwrócić uwagę na kierunek wiatru w terenie otwartym od miejsca skażenia i jak najszybciej zejść z linii skażenia prostopadle do kierunku wiatru, a następnie udać się do najbliższych zabudowań;
- w terenie zabudowanym wykorzystując budynki publiczne lub mieszkalne w przypadku skażeń amoniakiem wykorzystywać dolne kondygnacje, a w przypadku chloru – górne;
- w razie potrzeby szczelnie nałożyć na nos i usta chustkę lub tampon zwilżony w wodzie;
- w budynkach uszczelnić okna, drzwi i otwory wentylacyjne, gdyż jest możliwość przetrwania w nich do kilku godzin;
- włączyć odbiorniki radiowe, dostrajając je na stacje lokalne (Radio Kraków, Radio RMF) i stosować się do poleceń nadawanych przez radio (telewizję lokalną i kablową) oraz do zaleceń władz administracyjnych miasta (Szefa Obrony Cywilnej);
- unieruchomić pojazdy samochodowe;
- w razie kolizji na drodze zwrócić uwagę na numer identyfikacyjny znajdujący się na tablicy ostrzegawczej (złoto-pomarańczowej) i zawiadomić Policję lub Państwową Straż Pożarną (w górnej części za pomocą kodu liczbowego oznacza się właściwości niebezpieczne np. 66 – środek bardzo silnie trujący, w dolnej części tablicy umieszcza się numer identyfikacyjny TSP w/g Komisji Gospodarczej ONZ, np.: 1005 – Amoniak, 1017 – Chlor, 1040 – Tlenek etylenu, 1051 – Cyjanowodór, 1076 – Fosgen);

b) **skażeń promieniotwórczych:**

w przypadku awarii elektrowni jądowej w sąsiedztwie naszego kraju oraz szczególnie niekorzystnych warunków meteorologicznych powstałe zagrożenie może wymagać uruchomienia rezerw państwowych i mobilizacji (Sił Zbrojnych i Obrony Cywilnej) oraz wprowadzenie decyzji podejmowanych przez najwyższe organy władzy państwowej, w celu ochrony radiologicznej ludzi przed skażeniami promieniotwórczymi jakimi są:

- ograniczenie przebywania na otwartej przestrzeni (ukrycie);
- podanie głównie dzieciom i młodzieży preparatów ze stabilnym jodem, w celu zablokowania jodochłonności tarczycy na jod promieniotwórczy;
- kontrola radiometryczna produktów żywnościowych, szczególnie warzyw i owoców, mleka i jego przetworów oraz mięsa i ich reglamentacja;
- ewakuacja z najbardziej niebezpiecznych stref skażeń;
- ochrona dróg oddechowych.

Przedsięwzięcia mające na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed klęską żywiołową, **pożarem** lub innym miejscowym zagrożeniem realizowane w ramach **ochrony przeciwpożarowej** polegają na:

- 1) **zapobieganiu powstawania i rozprzestrzeniania się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;**
- 2) zapewnieniu sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- 3) prowadzeniu działań ratowniczych.

Odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej w odniesieniu do budynku, obiektu budowlanego lub terenu AGH, przejmuje właściciel, zarządca lub użytkownik, który jest obowiązany:

- **wyposażyć budynek**, obiekt budowlany lub teren **w wymagane urządzenia przeciwpożarowe** (urządzenia dźwiękowego systemu ostrzegawczego, oświetlenie i znaki ewakuacyjne) i gaśnice;
- **zapewnić osobom przebywającym w budynku**, obiekcie budowlanym lub na terenie, **bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji;**
- ustalić **sposoby postępowania** na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia i **zapoznać z nimi pracowników (studentów).**

Szczególnego znaczenia w zakresie umożliwienia **szybkiego i bezpiecznego opuszczenia strefy zagrożonej** lub objętej pożarem jest **zapewnienie odpowiednich warunków ewakuacji** z budynków użyteczności publicznej (**pawilony administracyjno-dydaktyczne**) oraz zamieszkania zbiorowego (**domy studenckie**), zawartych w przepisach techniczno-budowlanych i **instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.**

Właściciele, zarządcy lub użytkownicy w/w obiektów zgodnie z Rozporządzeniem MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów z dnia 7 czerwca 2010 r. (Dz. U. Nr 109 poz. 719) zapewniają i wdrażają **instrukcję bezpieczeństwa pożarowego, zawierającą**, między innymi:

- sposoby postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia;
- zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- sposoby zapoznania użytkowników obiektu z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią instrukcji bezpieczeństwa pożarowego;
- **warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania.**

Właściciel lub zarządca obiektu (dydaktyczno-administracyjnego, administracyjnego) przeznaczonego **dla ponad 50 osób** będących jego stałymi użytkownikami (pracownikami) powinien co najmniej **raz na dwa lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji** z całego obiektu.

W przypadku obiektów, w których cyklicznie zmienia się jednocześnie grupa **powyżej 50 użytkowników**, w szczególności **domów studenckich**, praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji – **należy dokonać – co najmniej raz na rok, jednak w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia rozpoczęcia korzystania z obiektu przez nowych użytkowników** (tj. do końca grudnia danego roku).

O terminie przeprowadzenia **praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji właściciel lub zarządca obiektu powiadamia** Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej **nie później niż tydzień przed jego przeprowadzeniem**.

Zasady postępowania pracowników i studentów podczas ewakuacji z obiektów AGH

Po podjęciu decyzji o ewakuacji osób z obiektu należy:

1. Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w pomieszczeniach o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzenia ewakuacji. Do powiadomienia należy wykorzystać wszystkie dostępne środki łączności oraz w razie potrzeby pracowników służby ochrony (Straży AGH).
2. Kierujący zespołem do przeprowadzania ewakuacji zapewnia sprawny przebieg ewakuacji poszczególnych osób lub grup ewakuacyjnych, przyjmując założenie, że zgodnie z podstawowymi obowiązkami pracowniczymi, za ewakuację pracowników i studentów odpowiedzialni są kierownicy jednostek organizacyjnych (lub osoby zastępujące ich w pełnieniu obowiązków), znajdujących się na terenie objętym ewakuacją. Ponadto - kierujący akcją ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia, określając w tym celu osoby, kolejność i rodzaj ewakuacji (jeżeli pozwalają na to warunki bezpieczeństwa i czas).
3. Pracownicy, przed opuszczeniem pomieszczenia lub stanowiska pracy, w miarę możliwości:
 - zamykają okna, chyba że komunikat o ewakuacji stanowi inaczej,
 - zabezpieczają w biurkach i szafach ważne dokumenty, pieczętki itp.,
 - zabierają rzeczy osobiste,
 - zabierają dokumenty i mienie wskazane do ewakuacji,
 - zamykają drzwi pozostawiając klucz w zamku, chyba, że komunikat o ewakuacji stanowi inaczej;
4. Osoby, których polecenie o ewakuacji obiektu zostanie poza ich pomieszczeniem, opuszczają bezzwłocznie budynek najbliższym wyjściem pomijając powyższe czynności; jest to szczególnie ważne, gdy powrót do zajmowanego pomieszczenia jest sprzeczny z kierunkiem ewakuacji,
5. W pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar, lub które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia, oraz pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacji może zostać odcięte przez pożar, lub zadymienie. Należy dążyć do tego, aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej (z różnych względów) zdolności poruszania się, natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby najbardziej sprawne.

Do ewakuacji osób służą pionowe i poziome drogi komunikacyjne, oznakowane ewakuacyjnymi znakami bezpieczeństwa. Zgodnie ze znakami bezpieczeństwa, pojedyncze osoby lub strumień ludzi należy kierować najkrótszą drogą do najbliższej klatki schodowej lub wyjścia prowadzącego bezpośrednio na zewnątrz obiektu. **Do celów ewakuacji nie wolno używać wind i dźwigów znajdujących się w budynku.**

6. W przypadku odcięcia dróg ruchu dla pojedynczych osób lub grup, należy niezwłocznie dostępnymi środkami np. telefonicznie, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy - powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej.
Ludzi odciętych od dróg wyjścia, a znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru, i w miarę posiadanych środków i istniejących warunków ewakuować z zewnątrz, przy pomocy sprzętu ratowniczego i przybyłych jednostek straży pożarnej lub innych jednostek ratowniczych.
Osoby, którym zostały odcięte drogi ewakuacyjne informują o tym telefonicznie kierującego grupą ewakuacyjną, który podejmuje działania konieczne dla umożliwienia ewakuacji oraz informuje o tym fakcie służby ratownicze.
7. Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacji należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać chustką zamoczoną w wodzie - sposób ten ułatwia oddychanie.
Podczas ruchu przez mocno zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji, co do kierunku ruchu.
8. Po zakończeniu ewakuacji osób należy dokładnie sprawdzić, czy wszyscy pracownicy i studenci opuścili poszczególne pomieszczenia na terenie budynku. Po zakończeniu ewakuacji Dyrektorzy Administracyjni sprawdzają jej prawidłowość i informują o tym fakcie dowódcę akcji ratowniczej.
Przy niezgodności stanu osobowego ludzi ewakuowanych z ilością osób przebywających w obiekcie, należy ten fakt natychmiast zgłosić jednostkom ratowniczym przybyłym na miejsce akcji i przeprowadzić ponowne sprawdzenie pomieszczeń.
9. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania osób. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń, dokumentacji i przedmiotów. Należy wykorzystać wszystkie sprawne fizycznie osoby nadające się do ewakuacji mienia.
10. W przypadku przybycia jednostek straży pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący jej przebiegiem zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji, a następnie podporządkowania się dowódcy przybyłej jednostki.